

SJ AB

TILSYNSRAPPORT

Rapport nr 7-09

SJ AB
TILSYNSRAPPORT

Rapport nr.: 07-09
Saksnummer: 09/216
Inspeksjonsdato: 02.06-05.06.2009
Foretak: SJ AB
Enhet: Virksomhet i Norge
Kontaktperson: Ulf Pålsson – Stab Trafiksäkerhet, Stockholm
Inspeksjonslag: Anne-Kari Valdal, Statens jernbanetilsyn, Revisjonsleder
Erik Borgersen, Statens jernbanetilsyn, Fagrevisor

Rapportens innhold

Denne tilsynsrapporten beskriver avvik og observasjoner etter inspeksjon av SJ ABs norske virksomhet.

Hovedkonklusjon

Mye av SJ ABs sikkerhetsarbeid er sentralt styrt i virksomheten og arbeidet oppleves som systematisk og ryddig. SJ ABs systemer ivaretar på mange områder de krav som stilles i norsk jernbanelovgivning og medarbeiderne fremstår som engasjerte og kunnskapsrike. SJ AB har utfordringer med tanke på å oppnå en økt rapportering internt, spesielt vedrørende avvik fra interne bestemmelser. Det oppfattes som positivt at SJ AB beskriver at det er iværksatt en rekke tiltak i forhold til dette.

Det er avdekket mangler ved styringen av enkelte prosesser og områder innen sikkerhetsarbeidet i SJ AB. Generelt er det avdekket et behov for å tydeliggjøre og dokumentere bedre de bevisste valg, vurderinger og beslutninger som gjøres eller skal gjøres i sikkerhetsstyringen. Typisk dreier det seg om å vurdere hvilke krav og behov som gjelder for virksomheten og å stille krav for virksomheten basert på de gjeldende krav og behov. Videre å vurdere og beslutte relevante tiltak for å ivareta beskrevne krav, å følge opp gjennomføringen av besluttede tiltak samt evaluere effekter av de tiltak som er gjennomført. I inspeksjonen ble spesielt områder innenfor beredskap, kompetanse og oppfølging av risikoanalyser påpekt.

Utarbeidet dato: 06.07.2009
Sign.:

Godkjent dato:
Sign.:

Anne-Kari Valdal
Revisjonsleder

Erik Ø. Johnsen
Direktør

Innholdsfortegnelse:

1	Innledning.....	4
2	Dokumentunderlag.....	5
	2.1 Myndighetskrav	5
	2.2 Bedriftsinterne krav.....	6
3	Inspeksjonsomfang	6
4	Avvik.....	7
	Om hjemmel for avvik.....	7
	4.1 Avvik 1	8
	4.2 Avvik 2	9
	4.3 Avvik 3	10
	4.4 Avvik 4	10
	4.5 Avvik 5	11
	4.6 Avvik 6	11
	4.7 Avvik 7	12
	4.8 Avvik 8	12
	4.9 Avvik 9	13
	4.10 Avvik 10	13
	4.11 Avvik 11	14
	4.12 Avvik 12	15
5	Observasjoner	16
6	Andre forhold.....	16
7	Gjennomføring	16
	Vedlegg 1 – SJ ABs egen dokumentasjon	17
	Vedlegg 2 – Stikkprøver i feltarbeidet.....	20

1 Innledning

Inspeksjonen har hatt som mål å avklare hvorvidt SJ AB gjennomfører sin norske virksomhet i samsvar med vilkår for utstedelse av sikkerhetssertifikat del B i henhold til lisensforskriften §§ 5-2 bokstav b og 5-3. Inspeksjonen har vært en oppfølging etter tildeling av sikkerhetssertifikat del B utstedt 30. mai 2008.

Denne tilsynsrapporten beskriver de avvik som er avdekket, og de eventuelle observasjoner som er registrert gjennom inspeksjonen.

- AVVIK defineres som manglende samsvar med bestemmelser i norsk jernbanelovgivning.
- OBSERVASJONER er forhold som ikke omfattes av definisjonen avvik, men som Statens jernbanetilsyn mener det er riktig å påpeke for å ivareta sikkerheten til passasjerer og tredjeperson.

Knyttet til hvert avvik eller observasjon er det beskrevet INSPEKSJONSBEVIS som er det faktaunderlaget som fastsettelsen av avvik og observasjoner bygger på. Inspeksjonsbevisene er gjennomgått på sluttmøtet i inspeksjonen.

Statens jernbanetilsyn pålegger som hovedregel at tiltak gjennomføres innenfor en tidsfrist. I dette ligger både at det gjennomføres korrigerende tiltak for å fjerne årsaken til et avdekket avvik og hvis mulig at de konkrete påpekte eksempler korrigeres. Statens jernbanetilsyn forventer at observasjoner håndteres slik at disse ikke senere utvikler seg til/bidrar til avvik.

Ved alvorlige regelverksbrudd kan Statens jernbanetilsyn pålegge hele eller deler av virksomheten stanset. I tillegg kan sikkerhetssertifikat og tillatelser trekkes tilbake. Tilsynet kan også gi pålegg om tvangsmulkt dersom påleggsfrister overskrides.

Statens jernbanetilsyn praktiserer negativ rapportering fra inspeksjoner. Det vil si at inspeksjonsrapporter i hovedsak omhandler manglende samsvar med bestemmelser i norsk jernbanelovgivning. Forhold der kravene er tilfredsstillende oppfylt beskrives normalt ikke. Inspeksjonen er basert på stikkprøver. Det er således ikke sikkert at alle regelverksbrudd er avdekket. Rapporten bør leses med dette i minne.

Inspeksjonen er gjennomført som dokumentgjennomgang og feltarbeid hos SJ AB. Virksomheten har gitt inspeksjonslaget nødvendig tilgang til dokumenter, lokaler og personell – og har lagt alle forhold til rette for en effektiv gjennomføring av inspeksjonen.

2 Dokumentunderlag

2.1 Myndighetskrav

Følgende lover og forskrifter er benyttet som inspeksjonsgrunnlag:

- Lov 11. juni 1993 nr. 100 om anlegg og drift av jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m. (jernbaneloven)
- Lov 3. juni 2005 nr. 34 om varslings, rapportering og undersøkelse av jernbaneulykker og jernbanehendelser m.m. (jernbaneundersøkelsesloven)
- Forskrift 16. desember 2005 om lisens, sikkerhets sertifikat og om tilgang til å trafikere det nasjonale jernbanenettet, samt om sikkerhetsgodkjenning for å drive infrastruktur (lisensforskriften)
- Forskrift 19. desember 2005 nr. 1621 om krav til jernbanevirksomhet på det nasjonale jernbanenettet (sikkerhetsforskriften)
- Forskrift 31. mars 2006 nr. 378 om offentlige undersøkelser av jernbaneulykker og alvorlige jernbanehendelser m.m. (jernbaneundersøkelsesforskriften)
- Forskrift 31. mars 2006 nr. 379 om varslings- og rapporteringsplikt i forbindelse med jernbaneulykker og jernbanehendelser (varslings- og rapporteringsforskriften)
- Forskrift 18. desember 2002 nr. 1678 om krav til helse for personell med arbeidsoppgaver av betydning for trafiksikkerheten ved jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m. (helsekravforskriften)
- Forskrift 18. desember 2002 nr. 1679 om opplæring av personell med arbeidsoppgaver av betydning for trafiksikkerheten ved jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m. (opplæringsforskriften)
- Forskrift 4. desember 2001 nr. 1335 om trafikkstyring og togframføring på statens jernbanenett og tilknyttede private spor (togframføringsforskriften)
- Forskrift 7. februar 2005 nr. 113 om krav til kompetanse og autorisasjon for førere av trekraftkjøretøy på det nasjonale jernbanenettet (autorisasjonsforskriften)
- Forskrift 10. april 2006 nr. 411 om samtrafikkevennen i det konvensjonelle jernbanesystemet (samtrafikkforskriften)
- Forskrift 4. desember 2001 nr. 1336 om signaler og skilt på statens jernbanenett og tilknyttede private spor (signalforskriften)

2.2 Bedriftsinterne krav

Utgangspunkt for inspeksjonen har vært dokumentasjon oversendt fra SJ AB i forbindelse med søknad om sikkerhetssertifikat i 2008. I tillegg har SJ AB oversendt enkelte oversikter, oppdateringer og dokumenter i forkant av inspeksjonen. En oversikt over nevnte materiale forefinnes i vedlegg 1. Under inspeksjonen har også inspeksjonslaget fått sett eksempler på øvrige deler av SJ ABs dokumentasjon, også gjennom stikkprøver av elektronisk dokumentasjon. Deler av dette materialet beskrives kort i vedlegg 2.

3 Inspeksjonsomfang

Inspeksjonen har dekket vilkår for å få sikkerhetssertifikat del B (herunder blant annet organisasjon/kompetanse/opplæring, risikoanalyser, beredskap, informasjon, rapportering og varsling).

Inspeksjonen har omfattet gjennomgang av dokumenter, befaring, intervjuer av ledelse og medarbeidere og undersøkelser knyttet til ovennevnte temaer. Befaring, undersøkelser og intervjuer har blitt gjennomført i Narvik, på togrotten Narvik-Bjørnfjell, hos SJ Norrlandståg AB i Luleå og hos SJ AB i Stockholm.

4 Avvik

Om hjemmel for avvik

Inspeksjonen har hatt som mål å avklare hvorvidt SJ AB gjennomfører sin virksomhet i samsvar med vilkår for utstedelse av sikkerhetssertifikat del B i henhold til lisensforskriftens §§ 5-2 bokstav b og 5-3. Inspeksjonen har vært en oppfølging etter tildeling av sikkerhetssertifikat del B utstedt 30. mai 2008.

I lisensforskriftens Kapittel 5 beskrives krav om sikkerhetssertifikat for jernbaneforetak og vilkår for å få sikkerhetssertifikat som følger:

§ 5-1. Krav om sikkerhetssertifikat, andre ledd

"Jernbaneforetak med lisens fra annen EØS-stat eller Sveits må ha sikkerhetssertifikat i henhold til § 5-2 bokstav b og oppfylle kravet til forsikring i § 5-3."

§ 5-2. Vilkår for å få sikkerhetssertifikat, første ledd

"For å få utstedt sikkerhetssertifikat må jernbaneforetaket

- a) ha et sikkerhetsstyringsystem som tilfredsstillter kravene i sikkerhetsforskriften, samt oppfylle kravene fastsatt i TSler og andre relevante EØS-bestemmelser, og
- b) kunne oppfylle spesifikke nasjonale krav som er satt med henblikk på risikohåndtering og sikker bruk av nettet."

§ 5-2. Vilkår for å få sikkerhetssertifikat, tredje ledd

"For å dokumentere at kravet i bokstav b er oppfylt må jernbaneforetak fremlegge følgende dokumentasjon:

- a) beskrivelse av hvordan sikkerhetsstyringsystemet sikrer samsvar med krav i eller i medhold av jernbaneloven og andre regler som gjelder for virksomheten, herunder bestemmelser for personell og rullende materiell,
- b) beskrivelse av de forskjellige kategoriene av personell hos foretaket eller hos underleverandøren, og hvordan disse oppfyller kravene i eller i medhold av jernbaneloven og dokumentasjon som viser at personell er behørig autorisert eller sertifisert,
- c) beskrivelse av de forskjellige typene rullende materiell som skal brukes i virksomheten, herunder dokumentasjon som viser at materiellet oppfyller kravene i eller i medhold av jernbaneloven og eventuelt er godkjent eller tillatt tatt i bruk."

I det følgende beskrives forhold som er avdekket under inspeksjonen og som viser manglende samsvar med krav som beskrevet over. Forholdene er beskrevet som avvik fra krav som er gitt i eller i medhold av norsk jernbanelovgivning, jf. § 5-2, tredje ledd.

4.1 Avvik 1

SJ AB kunne ikke gjøre rede for eller dokumentere at forutsetningene for, avgrensningene og resultatene av risikoanalysen for trafikk Narvik – Bjørnfjell har blitt systematisk fulgt opp av virksomheten.

Avvik fra

Sikkerhetsforskriften § 5-3

"Jernbanevirksomheten skal systematisk følge opp forutsetningene for, avgrensningene og resultatene av risikoanalysene."

Inspeksjonsbevis

1. SJ AB kunne ikke gjøre rede for en konsekvent oppfølging av resultater av risikoanalysen for Ofotbanen og av vedtatte tiltak knyttet til denne.
2. I "Riskanalys avseende sträckan Bjørnfjell-Narvik, Ofotbanen, och skifting (växling) i Narvik" av 2008-03-31 beskrives i tiltakspunkt 11 at SJ Norrlandståg AB innen 1. juni 2008 skal gjennomføre interaktive kurs i frakopling og jording. Det er valgt å ikke gjennomføre slike kurs, men det kunne ikke gjøres rede for eller dokumenteres en vurdering av hvorfor/hvordan beskrevet risiko likevel ivaretas gjennom andre tiltak.
3. I "Riskanalys avseende sträckan Bjørnfjell-Narvik, Ofotbanen, och skifting (växling) i Narvik" av 2008-03-31 i tiltakspunktet 5b beskrives at SJ Norrlandståg AB skal utarbeide en lokal instruks med informasjon om forholdene på stasjonen i Narvik innen 1. juni 2008. Slik instruks foreligger ikke per juni 2009.
4. I "Riskanalys avseende övergripande och organisatoriska trafiksäkerhetsaspekter för SJ:s trafik i Norge" beskrives i tiltakspunkt 3a at det innen 15. mai 2008 skal være gjennomført opplæring av ledelsen i SJ Norrlandståg AB vedrørende trafikkering i Norge (lover, forskrifter, krav osv). SJ AB kunne ikke dokumentere innhold i, omfang av eller faktisk gjennomføring av en slik opplæring.
5. I "Riskanalys avseende övergripande och organisatoriska trafiksäkerhetsaspekter för SJ:s trafik i Norge" beskrives i tiltakspunkt 4a at det innen 1. juni 2008 skal være gjennomført opplæring av "operativ arbeidsledning, fordonsledning og teknisk driftstöd i övergripande trafiksäkerhet med innriktning på Norgekunskap". SJ AB kunne ikke dokumentere innhold i, omfang av eller faktisk gjennomføring av en slik opplæring.
6. I "Riskanalys avseende övergripande och organisatoriska trafiksäkerhetsaspekter för SJ:s trafik i Norge" beskrives i tiltakspunkt 5a at det innen 1. juni 2008 skal være gjennomført opplæring av "andre enheter med trafiksäkerhetsansvar för trafik i Norge

(t. ex. fordonsdiv, Trafikplanering)" i "övergripande trafiksäkerhet med inriktning på Norgekunskap". SJ AB kunne ikke dokumentere innhold i, omfang av eller faktisk gjennomføring av en slik opplæring.

7. I "Riskanalys avseende övergripande och organisatoriska trafiksäkerhetsaspekter för SJ:s trafik i Norge" beskrives i tiltakspunktene 10b og 11b at det innen 1. juni 2008 skal være gjennomført opplæring av TSS-funksjonen i SJ Norrlandståg AB i togframføringsforskriften, Jernbaneverkets rutiner med mer samt SJF 023. SJ AB kunne ikke dokumentere innhold i, omfang av eller faktisk gjennomføring av en slik opplæring.
8. Personell som tjenestegjør ved Ofotbanen har ikke vært involvert eller deltatt i vurdering av risiko ved strekningen og er ikke blitt gjort kjent med den risikoanalysen som er utført eller konklusjonene i denne.

4.2 Avvik 2

SJ AB har ikke stilt krav til kompetanse for alt personell som skal utføre oppgaver av betydning for sikkerheten på Ofotbanen.

Avvik fra

Sikkerhetsforskriften § 6-4, første ledd

"Jernbaneverksamheten skal ha krav til kompetanse for personell som skal utføre oppgaver av betydning for sikkerheten."

Inspeksjonsbevis

1. Det kunne ikke dokumenteres hvilke krav som stilles til kompetanse for tjenestegjøring i SJ AB på Ofotbanen.
2. SJ AB har ikke interne bestemmelser for hva som skal til for at "linjekännedom" for en strekning ikke lenger er gyldig, utover at den opphører om lokomotivfører ikke har fått "underrättelser på ordertavla eller motsvarande, eller av S-sirkulærer" i løpet av de siste tre døgn eller at lokomotivfører selv vurderer at han ikke er kompetent.
3. I "Riskanalys avseende övergripande och organisatoriska trafiksäkerhetsaspekter för SJ:s trafik i Norge" beskrives i tiltakspunktene 8 og 9b at det innen 1. juni 2008 skal ansettes eller leies inn en "Norgekunnig" instruktør som skal videreutdanne og gi støtte til personalet ved Ofotbanen samt drive oppfølging og kontroll av disse. SJ AB beskriver at en slik instruktør i dag er tilknyttet SJ Norrlandståg AB. Det kunne imidlertid ikke gjøres rede for eller dokumenteres noen beskrivelser (eksempelvis i avtaler, funksjonsbeskrivelser, interne bestemmelser eller lignende) av kompetansekrav, rolle, oppgaver, ansvar eller myndighet for denne funksjonen.

4.3 Avvik 3

SJ AB har ikke stilt krav til kompetanse hos leverandør som leverer "norske" opplæringstjenester for personell på Ofofbanen eller gjennomført eller planlagt noen form for kontroll med leverandørens systemer.

Avvik fra

Sikkerhetsforskriften § 6-5

"Jernbanevirksomheten skal sørge for at det er etablert krav til kompetanse for personell hos leverandører som skal utføre oppgaver av betydning for sikkerheten. Videre skal jernbanevirksomheten påse at leverandørene har systemer som sikrer at personellet som utfører ovennevnte oppgaver har tilstrekkelig kompetanse i forhold til oppgavene."

Inspeksjonsbevis

1. SJ AB kunne ikke gjøre rede for eller dokumentere at det er stilt krav til eller gjennomført noen form for kontroll av leverandøren (NSB AS) som gir opplæring til SJ ABs personell på Ofofbanen.

4.4 Avvik 4

SJ AB kunne ikke gjøre rede for at arbeidsoppgaver på Ofofbanen av betydning for trafiksikkerheten kun utføres av personell som har gjennomgått den opplæring virksomheten krever.

Avvik fra

Opplæringsforskriften § 2, første ledd

"Den som driver jernbanevirksomhet skal sørge for at arbeidsoppgaver som nevnt i § 1¹ kun utføres av personell som har gjennomgått den opplæring virksomheten krever."

¹ *Opplæringsforskriften § 1, andre ledd*

"Kravene i forskriften omfatter personell som utfører følgende arbeidsoppgaver av betydning for trafiksikkerheten:

- a) utfører trafikkstyring,
- b) framfører rullende materiell,
- c) utfører eller leder skifting,
- d) utfører trafiksikkerhetsoppgaver om bord i tog, herunder beredskapsoppgaver,
- e) har sikkerhetsansvar ved arbeid og aktivitet i og ved spor,

bedømmer den trafiksikkerhetsmessige tilstanden til rullende materiell i operativ drift og kjørevei i forhold til tekniske funksjoner."

Inspeksjonsbevis

1. SJ AB kunne ikke gjøre rede for eller dokumentere at opplæring eller repetisjonsopplæring for førere og ombordpersonell på Ofofbanen er godkjent av SJ AB.
2. SJ AB kunne ikke gjøre rede for eller dokumentere at de har stilt noen form for krav til den opplæringen av "Ofofbane-personalet" som kjøpes av leverandør i Norge (eksempelvis vedrørende innhold eller omfang).

4.5 Avvik 5

For SJ ABs virksomhet på Ofofbanen foreligger det ikke opplæringsplaner for alt personell med arbeidsoppgaver som beskrevet i opplæringsforskriftens § 1.

Avvik fra

Opplæringsforskriften § 3

"Den som driver jernbanevirksomhet skal utarbeide en plan for opplæring av personell med arbeidsoppgaver som nevnt i § 1¹"

Inspeksjonsbevis

1. Det foreligger ikke opplæringsplaner i SJ AB for tjenestegjøring på Ofofbanen. Dette gjelder både for førere og ombordpersonell.

4.6 Avvik 6

SJ ABs beredskapsplan for virksomheten i Norge er ikke basert på analyser og inneholder ikke operative planer for beredskapen.

Avvik fra

Sikkerhetsforskriften § 7-1, første ledd

"Jernbanevirksomheten skal ha beredskap for nødssituasjoner. Beredskapen skal være basert på resultatet av analyser og være beskrevet i egne beredskapsplaner."

Inspeksjonsbevis

1. SJ AB kunne ikke gjøre rede for at deres beredskapsplan for Ofotbanen er basert på resultatet av analyser.
2. SJ AB kunne ikke gjøre rede for hvilke typer ulykker og alvorlige hendelser beredskapsplanen for Ofotbanen er basert på.
3. SJ ABs beredskapsplan for Ofotbanen inneholder ikke operative rutiner for lokomotivfører eller ombordpersonell ved Ofotbanen.

4.7 Avvik 7

SJ ABs beredskapsplan for den norske virksomheten er ikke samordnet med relevante offentlige myndigheter.

Avvik fra

Sikkerhetsforskriften § 7-1, andre ledd

”Beredskapsplanene skal være samordnet med relevante offentlige myndigheter.”

Inspeksjonsbevis

1. SJ ABs beredskapsplan for Ofotbanen er ikke samordnet med relevante offentlige myndigheter.

4.8 Avvik 8

SJ AB har ikke vurdert behovet for eller gjennomført beredskapsøvelser for virksomheten i Norge. Det foreligger heller ikke planer for slike øvelser.

Avvik fra

Sikkerhetsforskriften § 7-2

”Jernbanevirksomheten skal regelmessig gjennomføre øvelser for å verifisere at beredskapen fungerer etter sin hensikt.

Jernbanevirksomheter skal samordne slike øvelser i den grad det er nødvendig.”

Inspeksjonsbevis

1. SJ AB har ikke gjort en vurdering av hva som er nødvendig av beredskapsøvelser for å verifisere at beredskapen fungerer etter sin hensikt ved Ofotbanen.

2. SJ AB kunne ikke gjøre rede for en vurdering av hva som er relevant personell å involvere i beredskapsøvelser på Ofotbanen.
3. SJ AB har ikke gjennomført noen øvelser for å verifisere at beredskapsøvelser ved Ofotbanen fungerer etter sin hensikt.
4. Det foreligger hos SJ AB ingen planer for beredskapsøvelser for Ofotbanen.

4.9 Avvik 9

SJ AB kunne ikke redegjøre for hvordan det sikres at avsporet vogn eller trekkaggregat ikke benyttes før det har blitt undersøkt av bemyndiget personell og funnet i orden.

Avvik fra

Togframføringsforskriften Kapittel V, punkt 5.3

"Avsporet vogn eller trekkaggregat må ikke brukes før det er blitt undersøkt av bemyndiget personell hos operatøren og funnet i orden."

Inspeksjonsbevis

1. SJ AB kunne ikke gjøre rede for at de har interne bestemmelser for hvem som skal kontaktes og er bemyndiget til å besiktige og vurdere om rullende materiell kan fremføres etter en hendelse som har medført skade på materiellet. Det er heller ikke beskrevet hvilke kompetanse- eller helsekrav som skal stilles til en slik funksjon.

4.10 Avvik 10

SJ AB har ikke rapportert alle alvorlige jernbanehendelser til Statens jernbanetilsyn. Alle alvorlige jernbanehendelser er heller ikke rapportert eller registrert internt.

Avvik fra

Varslings- og rapporteringsforskriften § 5, første ledd

"Jernbanevirksomheten skal rapportere jernbaneulykke og alvorlig jernbanehendelse skriftlig til både undersøkelsesmyndigheten og tilsynsmyndigheten så snart som mulig og senest innen 72 timer. Rapportering kan skje elektronisk."

Sikkerhetsforskriften § 8-1

"Jernbanevirksomheten skal sikre at jernbaneulykker, alvorlige jernbanehendelser og jernbanehendelser blir rapportert og registrert internt."

Inspeksjonsbevis

1. Synergirapport 117847 fra Jernbaneverket til Statens jernbanetilsyn omhandler hendelse med SJ ABs tog på Ofotbanen. Hendelsen er ikke rapportert til tilsynet av SJ AB. Hendelsen er heller ikke rapportert eller håndtert internt i SJ AB.
2. Synergirapport 103341 fra Jernbaneverket til Statens jernbanetilsyn omhandler hendelse med SJ ABs tog på Ofotbanen. Hendelsen er ikke rapportert til tilsynet av SJ AB. Hendelsen er heller ikke rapportert eller håndtert internt i SJ AB.

4.11 Avvik 11

SJ AB kunne ikke redegjøre for at tiltak konsekvent besluttes og iverksettes etter jernbaneulykker, alvorlige jernbanehendelser og jernbanehendelser, samt følges opp og effekten av tiltakene evalueres.

Avvik fra

Sikkerhetsforskriften § 8-2

”Jernbanevirksomheten skal undersøke og analysere jernbaneulykker, alvorlige jernbanehendelser og jernbanehendelser for å sikre at nødvendige tiltak treffes. Tiltakene skal følges opp og effekten evalueres. Inntil nødvendige tiltak er satt i verk skal det ved behov iverksettes nødvendige kompensierende tiltak.”

Inspeksjonsbevis

1. I SJ ABs synergirapport med ärendenummer 51761 stilles det spørsmål ved årsaker til hendelsen og hva som kan gjøres for å forhindre en gjentakelse av denne. En mulig årsak er også påpekt. Rapporten er nå registrert som avsluttet uten at det beskrives noen korrigerende tiltak eller er gjort en vurdering av hvilke tiltak som er (eventuelt ikke er) hensiktsmessige.
2. SJ AB kunne ikke gjøre rede for at det finnes rutiner eller bestemmelser som konsekvent ivaretar oppfølging og evaluering av effekten av vedtatte/iverksatte tiltak.

4.12 Avvik 12

SJ AB kan ikke dokumentere at det for alle avvik fra interne bestemmelser klarlegges årsaker og iverksettes korrigerende tiltak samt at tiltak følges opp og effekten av tiltakene evalueres.

Avvik fra

Sikkerhetsforskriften § 8-3, første og andre ledd

”Jernbanevirksomheten skal registrere og følge opp avvik fra interne bestemmelser av betydning for å oppfylle krav i eller i medhold av jernbaneloven. Det skal tas stilling til avvikenes betydning for sikkerheten enkeltvis og i forhold til andre avvik.

Jernbanevirksomheten skal klarlegge årsaker og iverksette korrigerende tiltak for å begrense skade og ulemper, samt hindre at avvik oppstår igjen. Tiltakene skal følges opp og effekten av tiltakene evalueres. Inntil avvik er korrigert skal det ved behov iverksettes nødvendige kompensierende tiltak.”

Inspeksjonsbevis

1. Kvitteingslister for S-sirkulærene 023-2009 og 025-2009 viste at ikke alt personale ved Ofofbanen har kvittert for disse. Listene viste også at de samme medarbeiderne manglet kvitteringer for flere sirkulære, men det kunne ikke dokumenteres noen oppfølging eller tiltak i forhold til dette.
2. SJ AB kunne ikke gjøre rede for at de har bestemmelser som ivaretar avvikshåndtering ved brudd på krav om kvittering for mottatte ordre og sirkulære for Ofofbanen.

5 Observasjoner

Det er ikke registrert observasjoner i denne inspeksjonen.

6 Andre forhold

Det er ikke avdekket andre forhold i denne inspeksjonen.

7 Gjennomføring

Formøte : Ikke gjennomført

Dokumentasjonsgjennomgang : 27.04.2009 – 01.06.2009

Åpningsmøte : 03.06.2009 og 04.06.2009

Feltarbeid : 02.06.2009-05.06.2009

Sluttmøte : 05.06.2009

Vedlegg 1 – SJ ABs egen dokumentasjon

Dokumenter benyttet ved dokumentgjennomgang (i hovedsak dokumenter oversendt i forbindelse med søknad om sikkerhets sertifikat i 2008)

Følgende av SJ ABs dokumenter ble gjennomgått før feltarbeidet:

Dokumentnummer	Dokumenttittel	Dato/utgave	Kommentar
SJF 020.1	Operative trafiksikkerhetsbestämmelser - Norge	15.06.2008	v080402 utgåva 1
SJF 020.15	Bestämmelser för <i>lokomotivførere</i> - trafiksikkerhet, Norge	15.06.2008	v080402 utgåva 1
SJF 020-16	Bestämmelser för <i>ombordansvarlig</i> och tågpersonal - trafiksikkerhet samt brand og evakueringsberedskap, Norge	15.06.2008	v080402 utgåva 1
SJF 010.15	Bestämmelser för förare - trafiksikkerhet	15.06.2008	v080402 utgåva 1
SJF 010.16	Bestämmelser för ombordansvarig og tågpersonal - trafiksikkerhet samt brand og evakueringsberedskap	15.06.2008	v080402 utgåva 1
Vedlegg 8.10.3	Ansökan om <i>Sikkerhets sertifikat</i> del B	02.04.2008	
IF N 83:6	Beredskapsplan för SJ:s trafik på Ofotbanen	15.06.2008	
SJF 023	Hantering av <i>jernbaneulykker, alvorlige jernbanehendelser og jernbanehendelser</i> - Norge	15.06.2008	v080402 utgåva 1
Vedlegg 8.9	Ansökan om <i>Sikkerhets sertifikat</i> del B	02.04.2008	
SJF 024	SJ:s <i>sikkerhetsstyringssystem og interne sikkerhetsbestemmelser</i> - dokumentförteckning för SJ:s verksamhet i Norge	15.06.2008	v080402 utgåva 1
SJF 024.1	Kompletterande säkerhetsstyringsrutiner - verksamhet i Norge	15.06.2008	v080402 utgåva 1
SJF 024.9	Externa bestämmelser - Norge	15.06.2008	v080509 utgåva 1
SJF 026.2	Utrustning i tåg og fordon - Norge	15.06.2008	v080402 utgåva 1
SJF 027	Tillämpning av bestämmelsarna i SJF 017-serien - fordon i Norge	15.06.2008	v080402 utgåva 1
Vedlegg 8.10.4	Ansökan om <i>Sikkerhets sertifikat</i> del B	02.04.2008	
SJF 024.1.7	Hantering av trafiksikkerhetsinformasjon från og till infrastrukturforvaltere - Norge	15.06.2008	v080402 utgåva 1
SJF 024.1.2	Inhyrd personal i trafiksikkerhetstjänst - Norge	15.06.2008	v080402 utgåva 1
SJF 025	Indelning av personal i säkerhetstjänst m.m. - Norge	15.06.2008	v080402 utgåva 1

Dokumentnummer	Dokumenttittel	Dato/utgave	Kommentar
SJF 025.2	Utbildning och behørighet i sikkerhetstjænst - Norge	15.06.2008	v080509 utgåva 1
SJF 015.2	Utbildning og behørighet i sikkerhetstjænst	15.06.2008	v080402 utgåva 1
SJF 025.3	Uppfølging av personal i trafiksikkerhetstjænst - Norge	15.06.2008	v080402 utgåva 1
SJF 025.4	Hælsfordringar for personal i sikkerhetstjænst - Norge	15.06.2008	v080402 utgåva 1
SJF 025.5	Linjekænnedom - Norge	15.06.2008	v080402 utgåva 1
SJF 025.5.1	Linjekænnedom, anvisningar for <i>lokomotivførere</i> - Norge	15.06.2008	v080402 utgåva 1
SJF 025.7	Beredskapskompetens - Norge	15.06.2008	v080402 utgåva 1
SJF 025.8	Utbildningsplaner for personal i sikkerhetstjænst - dokumentfôrteckning for SJ:s verksamhet i Norge	15.06.2008	v080402 utgåva 1
Vedlegg 8.6	Ansøkan om <i>Sikkerhetssertifikat</i> del B	02.04.2008	
Vedlegg 8.7	Ansøkan om <i>Sikkerhetssertifikat</i> del B	02.04.2008	
T2008-0009/8300	Risikanalys avseende SJ:s trafik på strækkan Bjørnfjell-Narvik, Ofotbanen, og skifting (væxling) i Narvik	31.03.2008	
T2008-0009/8300	Risikanalys avseende övergripande og organisatoriska trafiksikkerhetsaspekter for SJ:s trafik i Norge	31.03.2008	
T 2008-0057/8307	Tilfælligt trafiksikkerhetsavtal	07.03.2008	
T 2008-0057/8307	Trafiksikkerhetsavtal	07.03.2008	
T 2007-0288/8300	Ansøkan om <i>Sikkerhetssertifikat del B</i> for persontrafik på strækkan Bjørnfjell grænsen - Narvik	02.04.2008	Brev
Vedlegg 8.10.1	Ansøkan om <i>Sikkerhetssertifikat</i> del B	02.04.2008	
Vedlegg 8.10.2	Ansøkan om <i>Sikkerhetssertifikat</i> del B	02.04.2008	
Vedlegg 8.5	Ansøkan om <i>Sikkerhetssertifikat</i> del B	02.04.2008	
Vedlegg 8.8	Ansøkan om <i>Sikkerhetssertifikat</i> del B	02.04.2008	
E-post fra SJ AB	SJT:s inspektion av SJ AB	24.04.2009	Besvarelse av spørsmål stilt i varsel av inspeksjonen
	Fôrteckning over personal i trafiksikkerhetstjænst i SJ:s verksamhet i Norge		Vedlegg til e-post av 24.04.2009
	Upphandlat underhåll for de fordon som er godkænda for trafik till Narvik		Vedlegg til e-post av 24.04.2009

Dokumentnummer	Dokumenttittel	Dato/utgave	Kommentar
E-post fra SJ AB	SJT:s inspektion av SJ AB	29.04.2009	Utfyllende informasjon om punkter fra varsel om inspeksjon etter forespørsel fra tilsynet.
E-post fra SJ AB	SJT:s inspektion av SJ AB	08.05.2009	Utfyllende informasjon om punkter fra varsel om inspeksjon etter forespørsel fra tilsynet.
SJF 020.4	Driftshåndbok för Ofotbanen - SJ-utgåva	28.04.2009 utgåva 2	Vedlegg til e-post av 08.05.2009
IF N 83:10	Växlingsrutiner - Norrlandståg	31.05.2009	utgåva 5 Vedlegg til e-post av 08.05.2009
Årende nr. 51611	Synergirapport	08.05.2009	Vedlegg til e-post av 08.05.2009
Årende nr. 51761	Synergirapport	08.05.2009	Vedlegg til e-post av 08.05.2009
	SJ:s vedlikeholdsavtale for lok. Norrlandstrafiken	09.06.2008	Vedlegg til e-post av 08.05.2009
	SJ:s vedlikeholdsavtale for personvogner Norrlandstrafiken	09.06.2008	Vedlegg til e-post av 08.05.2009
	Tillegg til SJ:s vedlikeholdsavtale for personvogner Norrlandstrafiken		Vedlegg til e-post av 08.05.2009
E-post fra SJ AB	SJT:s inspektion av SJ AB	13.05.2009	Informasjon om kompetanse og opplæring
E-post fra SJ AB	SJT:s inspektion av SJ AB	19.05.2009	Avklaringer rundt inspeksjonsplan.

Vedlegg 2 – Stikkprøver i feltarbeidet

Dokumenter og undersøkelser benyttet ved feltarbeid (stikkprøver, fremlagte dokumenter o.l.)

SJ AB presenterte/fremla under inspeksjonen enkelte dokumenter og systemer som eksempler i forbindelse med spørsmål som ble stilt. Under beskrives kort noe av det materialet som ble presentert på denne måten under inspeksjonen.

Dokumentnummer	Dokumenttittel	Dato/utgave	Kommentar
T2009-0009/8300	Systemrevisjon av ledningen for produktionsområde Norrlandståg	16.01.2009	
Årende nr. 51611	Synergirapport	17.05.2009	
	Protokoll, sikkerhetsstyringsmøte med Norrlandståg	09.06.2008	
SJF 025.8	Utbildningsplaner for personal i sikkerhetstjenst - dokumentförteckning for SJ:s verksamhet i Norge	15.06.2008	
	Flytskjema for behandling av avvikelser	Ikke dat.	
T2009-0042/8300	Trafiksikkerhetsrapport 2008	27.03.2009	
IF N 83:6	Beredskapsplan for SJ:s trafikk på Ofotbanen	31.05.2009	
	Katastrofhantering Arbeidsflöden	Ikke dat.	
	Redovisning med anledning av inspeksjon från statens Jernbanetilsyn 090604	29.05.2009	
	Risk och sårbarhetsanalys	Ikke dat.	Skjema
SJF 013.4	SJ:s katastrofhantering	15.05.2009	Utgåva 2
	Flödesschema nödsituasjoner, trafikk i Norge	20.05.2009	
Årende nr. 51761	Synergirapport	04.05.2009	
	Avtale mellom SJ AB og NSB AS Materiell Berging	24.06.2008	
	Försäkringsbevis - Ansvarsförsäkring SJ AB	01.06.2009	

- Enkelte bestemmelser og figurer ble presentert elektronisk.
- Elektronisk register for kompetanse for egne ansatte.
- Eksempel på elektronisk registrering av kompetanse for lokomotivførere.